

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre anu 6 fl., 1/2 anu
3 fl., 1/4 anu 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Unu şirú garmond:
odată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fie care publica-
tiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaşiu.

Anul IV.

Blaşiu 28 Aprilu 1894.

Numărul 17.

Christosú a înviatú!

Étá a birutú Leulú celú din se-
mînția Iudei! Étá ziua înviării: să ne
luminămú popórê! Saltá acum şi te
bucură, Sióne, că mărirea Domnului
preste tine a strălucitú!

Şi ca şi cum deodată cu ființele
cuvintátóre s'ar bucura şi firea necu-
vintátóre, așa s'a desghetátú şi pămîn-
tulú, şi vîntulú linú pórtá preste câmpii
mirosú de înviare, mirosú de primăvară.
Natura întrégá țese cu sirguintá la
haina sa cea nóuă. Primăvará afará
şi înlăuntru, primăvará în naturá şi în
sufletele ómenilorú.

Şi în sufletele ómenilorú? O, de
ar fi așa! Nu e întimplare órbă, că
serbátórea înviării Domnului cade în
timpulú, în care ierna ghetósá face
locú primăverei celei pline de viață
veselá. Serbátórea înviării nu-şi îm-
prumutá însemnarea dela cele ce se
petrecú în naturá, precum ne vestese
págânismulú celú nóu, nu, ci dimpotrivá
chiarú cele ce se petrecú în naturá,
suntú unú reflexú alú adevérului veci-
nicú, pe care-lú serbátórimú în serbá-
tórea serbátórilorú. Cu căderea stră-
moşilorú nostri a cădútú şi natura în-
trégá în osinda mortii, şi dacă mórtea
nu a cuprins'o şi nu a strivit'o în bra-
țele sale cele ghetóse, dacă şi în naturá,
se petrece anú de anú o renoire şi re-
întinerire, asta e o urmare a promi-
siunii aceleia dumnezeesci, că va veni,

celú ce va învinge cu mórtea sa mórtea
şi va strivi capulú şerpeltii.

Deja págânii din vechime aveau
presimţulú celorú ce aveau să se în-
timple. Ei serbátóringú şóbsirea primá-
verei încă priviaú reinviarea naturei de
simbolú alú reinvierii morále, alú re-
nascerii omului. Neaseménatú mai lim-
pede se vedea idea acésta în serbátórea
cea mare a legii celei vechi. Pascile
aveau pe atuncia să aducá ómenilorú
aminte de scáparea poporului celú alesú
din sclávia egipténá şi să nutrésca în
inimile lorú sperarea scápării ómenimii
din sclávia păcatului.

Érá ceea ce în págânismulú celú
vechiú şi în legea cea veche era numai
presimţú şi prefigurare, aceea biserica
o serbátóresce ca o faptá implinitá.
Ea serbátóresce faptulú istoricú alú în-
viării Domnului şi de-odată nu mai
multú simbolulú, ci faptulú desrobirii
ómenimii din robia mortii şi din că-
tuşele păcatului. De aceea după jalea
de ieri şi de astáđi ne dice máne bi-
serica: Bucuraţi-vé! După întunereculú,
care s'a aşedatú la mórtea Mântuito-
riului pe muntelú căpáţinei, a urmatú
strălucire cerescá la înviarea Domnului.
Încunjuratá de gloria strălucitá a tri-
umfului ne apare máne sfinta cruce,
aceea-şi cruce, înainte căreia amú statú
ieri jelindú. Crucea a adusú ómenimii
mântuire, şi în jurulú crucii se aduná
creştinii, cari vorú să aibá parte de
mântuire. Fără de cruce nu este mân-
tuire, nu este învingere!

Fără de cruce nu este mântuire,
nu este învingere, nici cerescá, nici pá-
mîntescá! *Proofti cu crucea 'n frunte,
cáci óstea e creştiná!* a cântatú bardulú
nostru. Inspirate i-au fostú cuvintele
acestea, inspirate de grația lui Dum-
neđeú. Dar nu le-a înţelesú nici celú
ce le-a rostitú mai întâiú, şi nici noi nu
le-amú înţelesú, noi cei ce le-amú re-
peţitú şi le repeţimú neîncetatú. Nu
le-amú înţelesú, pentru că le-amú pur-
tatú numai pe buze, érá nu şi în inimá.
Şi de aceea lupta nóstrá a fostú luptá
deşértá şi neroditóre, luptá fără de în-
vingere — până în ziua de astáđi.
Cum va fi ea în viitoriú? Să nu ne
amágimú cu vorbe góle. Istoria tre-
cutului grăesce prea respicatú. O vomú
umplé şi de aci încolo cu jertfe, dar
pe paginile ei cu greú vomú ajunge să
scriemú vre-odată cuvintulú: „Învingere!”

Istoria grăesce respicatú. Pe tim-
pulú, cândú, véculú alú şeptespredecelea
işí strîngea mâna cu alú opspredecelea,
s'a întimplatú, de grația lui Dumneđeú
a întinsú mâna provedinței sale spre
noi, ca să ne binecuvinte. O parte a
románimii şi-a plecatú capulú, pentru
ca să priméscá binecuvintarea aceea. O,
de ar fi cunoscutú atuncia poporulú ro-
mânescú întregú vremea cercetării sale!
Cáci istoria grăesce respicatú, şi —
dicá alţii, ce vorú vré, dicá-ne, că amú
fi visători preocupaţi, şi nege de o mie
de orí, — noi de o mie şi una de orí vomú
sustiné, că poporulú românescú numai
dela anulú 1700 încóce are adevératá

Feuilleton.

Christosú a înviatú!

Novelá.

Badea Vasilie cu badea Ilie au copilaritú
împreună. Şedeau numai preste drumú unulú
de altulú, au cătănitú împreună şi au îmbé-
trănitú împreună. Nu era tainá, pe care
badea Vasilie să n'o fi descoperitú lui Ilie şi
Ilie lui Vasilie. Din dragá inimá şi-au datú
sfaturi unulú altuia şi în bine şi în réu. Totú
satulú îi scia ómeni de ómenie şi prietini ca
fraţii, nu alta.

Dar lucrurile în lumea asta câte odatá
mergú pe de-a întórsélea. Aşa s'a întimplatú,
că într'o zi badea Vasilie vine la Ilie şi se
rógá, să facá bine şi să-lú împrumute cu
nisce bani, că e datoriu în dare, şi i-au scrisú
boii, şi de nu va plăti în grabá, îi vindú
boii cei frumoşi.

„N'am, Vasilie, n'am, crede-mé pe
Dumneđeú, că n'am.”

„Mé, fá-mi rostú de unde-va, mé.”

„Nu sciu, cu totú sufletulú m'aşi duce şi a-şi
cere pe numele meú, nu pe alú tóu, da nu
sciu, mé, nu sciu.”

Aşa s'a şi întimplatú, pe cum a disú
badea Vasilie. Preste dóuê zile i-au licitatú
boii, cáci esecutorii de dare nu aştéptá. Şi
ce să vedí? Printre cei ce licitaú, era şi
badea Ilie. Elú a ridicatú mereú preţulú.
Boii au rémasú pe urmă pe judele, unú omú
cu bani. Preţulú, la care s'au fostú urcatú,
nu era mare, dar nici prea micú. La licitație
se adunase o mulţime de ómeni.

„Dapoi mé omú de nimica, ce eşti tu,
alaltáeri, cândú ţi-am cerutú bani împrumutú,
ai disú, că n'ai, şi acum vii, să-mi cumperi
boii, acum ai bani! Dapoi așa căne eşti tu?”
strigá furiosú Vasilie cătrá Ilie acolo înainte
ómenilorú şi-lú sculpá în obrazú.

Bietulú Ilie era omú simţtoriu şi n'a
mai pátitú de astea, de cândú era. Să-i dicá
lui omú de nimica şi să-lú sculpe în față în-
aiutea ómenilorú, ca pe unú țiganú, şi elú
nu i-a greşitú nimica, dimpotrivá a voitú
numai să nu se dea boii chiarú pe nimica,
de aceea a urcatú şi elú la preţú. Elú n'a
disú nici albá nici négrá, făr s'a dusú acasă.
De ruşine l'au prinsú frigurile. Tótá nóptea
i-a fostú réu.

„Nu te-am scitú chiarú așa omú slabú,
Ilie,” îi dice nevasta diminéţá, cândú l'a vedutú
sculatú. „Să te laşi tu la unulú ca Vasilie,

să te batjocuréscá, cum îi vine la gurá! Am
încementú, cândú m'a spusú mai înainte
o muiere, că ce ai pátitú ieri. Dar nu i-ai
pututú şterge una preste obrazú?”

Badea Ilie omú măsuratú la vorbá cum
era n'a disú nimica, le-a înghititú tóte, dar
în gândulú s'au dá nevastei dreptulú. „Bine
dice ea,” îşi dise întru sine aprinsú, „în ziua
de ađi nu se mai potriveşte disa Évangeliiei,
că cine dá în tine cu petró, să-i dai îndéřptú
cu pâne. Ađi dacă-ţi dá cineva o palmá, să
i-o dai îndéřptú, că de nu, îţi dá dóuê, așa
dice ea. Las că sciu eú, ce să facú de
aci încolo.”

Într'aceea badea Ilie iese prin satú.
De cine dá? De Vasilie.

„Étá zmeulú!” îi dise Vasilie.

Atunci Ilie iritatú în totú trupulú se
aruncá la elú şi-i trage nisce pumni şi nisce
palmi, pe unde ajunge. Vasilie încă nu se
dá. Şi s'au pálmuitú ómenii şi s'au sgáariatú,
de erau totú sânge. Se uita totú satulú după
ei. Mare mânie s'a încuibatú între ei. Din
prietini s'au făcutú duşmani pe mórte. Celú
puţinú așa gráia satulú. Ce zácea în inima
lorú, nu putea să scie nimeni.

Se apropiatú sfintele serbátóri ale Pascilorú.
Ómenii şi-au agonisitú pe serbátóri cele de

istorie. Actul, care s'a sevârșit în anul acela, singur ne-a reînviat și a făcut minuni acum aproape de două veacuri în poporul nostru. Și dacă vedem, cum mai pe urmă poporul românesc, și el abia scăpat din cătușele robiei păgâne, își varsă sângele, pentru ca să scape pe alt popor din aceeași robie, în fapta această glorioasă noi vedem degetul lui Dumnezeu, care a voit să ne arete, ce izvor de binecuvîntare avea să facă din poporul românesc, dacă acesta ar fi cunoscut vremea cercetării sale.

Dar nu țesem firul mai departe. Ni-s'ar putea adevărat întâmpla, ca ore cine să ne dăcă era, că provocăm la luptă confesională.

Într'aceea să ne vedem de suflete.

Diua învierii are să se serbătorească în legătură cu Vineria s. Patimii. Numai prin jertfă și pocăință adevărată putem ajunge în chip vrednic la serbarea învierii Domnului. Muierile, cari plângându au însoțit pe Mântuitorul până pe muntele căpăținei, au fost cele dintâi, cărora li-s'a arătat Isus după înviare. Celu ce umblându pe căile cele întunecose ale acestei vieți își cercă scăparea și mântuirea lângă crucea lui Isus, acela și-o va și afla la mormîntul Lui. Și ori cât de grea ar fi sarcina vieții, ea totuși nu poate să fie mai grea ca crucea, carea Fiul lui Dumnezeu a luat-o pe umerii săi, pentru ca prin patima și mórtea sa să mântuească omenimea. „Ori cine vre să vină după mine, să se lapede de sine și să țiea crucea sa în totă diua, și să vină pe urma mea!“ ne dăce Mântuitorul. Și dacă noi asemenea Lui vom lua cu răbdare creștinăscă crucea noastră și vom răbda necăsurile și suferințele vieții acesteia pentru Celu ce a purtat pentru noi crucea pe umerii săi, atunci ca adevărați învetaței ai lui Christos vom învinge și mórtea și vom ajunge la viața večnică, la învierea vieții, întru a cărei dimineță să ne ajute Dumnezeu, să ne putem saluta cu salutarea sfintă:

Christos a înviat!

lipsă pentru traiu, și fie care și-a făcut rîndu bun în trebile sale. Muierile septemăni de-a rîndu au spoit casele și pe din lăuntru și pe din afară, și-au ștersu de prafu toate cele, și-au splătu rufele. Tote erau cu o vorbă ca ogliada. Pe urmă și-au vedutu și de rîndu gurei și de colaci și varză cu zamă de pe șuncă și mielă cu salată verde, care după cum il da mâna, și și-au curățitu și gătitu copiii, de erau ca cerceii. Bărbații n'aveau destule mâni, căci a dat vremea lucrului cu viile, cu semănatul și câte tote i-au năpăditu.

A trecut și septemăna cea mare. În dimineță învierii a sunat clopotul cel mare cu glasul său serbătoreșcu, chiar pe când se crepa de dină. Era o vreme lină, cerul senin. În față te lovia un aer cu miros de primăvară. Unde se duceau atâția omeni chemați de sunetul clopotului? La învierea Domnului. Totă grija cea lumescă au lăpădat-o dela sine, și gândul lor era pînă de taina învierii Domnului. Ce frumoasă e slujba bisericăscă la sfintele Paști și ce înălțătoare de inimă! În Vineria mare au ajutat creștinii și au stat pe la vetrele lor triști și jalnice, că Domnul era restignit pe cruce cu mâinile și picioarele străpunse de cuie. Ce rău nu i-a ajunge pe ei, când însuși Fiul lui Dumnezeu răbdă patimile cele mai crân-

„Magyar Állam“ și „Unirea“. — Diarul „Magyar Állam“ din Budapesta se ocupă în adausul la numărul său din 1 Aprilă a. c. cu articolul din Nr. 7 al „Unirii“ intitulat *La cesiunea autonomiei*. Foaie budapestană, după ce reproduce întreg articolul, dăce, că nu voesce să facă o analiză a articolului, fără face numai următoarea observare generală: „În general vorbind este bătețoriu la ochi, că „Unirea“, care într'un lung articol intitulat *Bărnuț și s. Unire* a combătut cu atâta fundament acusele, pe cari le-a fost îndreptat Bărnuț în contra acelor factori, cari au promovat unirea Românilor de religiunea gr. orientală cu biserica romano-catolică, nu poate pricepe, că pe când agitază în contra limbei magiare și a reunirii Ardélului cu țara mamă, poartă o luptă nu numai nelegală, dar și nefolositoare, ba chiar stricaciósă propriei sale națiuni; dorința ei, ca Ardélul să aibă o autonomie politică deosebită, fiindu chiar așa de negliobă, ca și când d. e. dela unul, care și-a recăștigat o parte din moșia, care a fost timp îndelungat usurpată de alții, și a împreunat-o moșiei sale strămoșesci, s'ar pofti, ca partea recăștigată să o cultiveze nu ca cealaltă moșie a sa, fără după cum a fost cultivată de usurpatori. Cu privire apoi la opoziția ei în contra limbei de stat și la frica, ce o are de această, credu, că e destul să-i aducem aminte, că nici despre d. n. Lucaci și Rațu nici despre tovarășii lor nu se vede, că cunoscerea limbei magiare i-ar fi despoiat de naționalitatea lor. Er cât pentru frica de a fi contopiți în autonomia r. cat. însemnă numai aceea, că în congresul din 1871, la care și noi am avut fericirea de a fi de față, nu am observat nici o desamăgire pe fața celor doi episcopi români gr. cat., cari au luat parte la elu.“

La această observare generală a lui „M. Á.“ vom să facem și noi unele observări. Și mai întâi protestăm în contra afirmării lui „M. Á.“, că „Unirea“ agitază în contra limbei magiare și a reunirii Ardélului cu Ungaria. „Unirea“ nu a agitat și nu agitază nici odată, fără numai apără dreptul, ce-l are poporul român de a-și cultiva limba sa proprie și de a se folosi de ea,

numai se luptă în mod leal și legal în contra tendinței neleale și nelegale a guvernului magiar, care în tot chipul voesce să ne răpescă limba și să o înlocuească în școlă și chiar și în biserică cu cea magiară. Și să o scie d. n. dela „M. Á.“, că ori de unde ar veni atacuri în contra limbei noastre, „Unirea“ totdeauna le va respinge, pentru că este conșcie de chemarea sa. Prin această nu va purta luptă nici nelegală nici nefolositoare și cu atâtu mai puțin stricaciósă națiunii sale, ci își va implini o sfintă datorință, pe carea „M. Á.“ ca foie catolică ar trebui să i-o recunoască.

Mai departe dloru n'au înțelesu său n'au voit să înțelgă articolul „Unirii“. Ea într'insul n'a vorbitu despre autonomia Ardélului, — nu i-a fostu prilejul de așa, — ci despre bisericele unite, carea, după cum scie și „M. Á.“, se estinde nu numai preste Ardél, ci și preste o mare parte a Ungariei.

Cu privire la afirmarea lui „M. Á.“, că scirea limbei magiare nu a făcutu nici pe d. n. Lucaci și Rațu nici pe alții, să-și părădă naționalitatea, această nu ne-o spună nouă, fără o spună dl. Csáky și guvernului, o spună tuturor șovinistilor, ca să capete minte și să înțelgă, că zădarnice suntu toate silințele lor de a ne magiarisa răpindu-ne limba. Poporul român este cu multu mai tare și mai iubitoru de limba sa, decât ca nisce smintiți fără de lege și fără de Dumnezeu, cum sunt șovinistii, să-lu părădă, să se lapede de limba și de naționalitatea sa.

În urmă autorul observării din „M. Á.“ vorbesce despre téma noastră de a fi contopiți în autonomia r. cat. și dăce, că în congresul din 1871 nu a vedutu nici o desamăgire pe fruntea prelaților români gr. cat. Dar au vedutu toți Români uniți și o vedu și astăzi, și de aceea ei nu dorescu de locu acea contopire. Nu o dorim de locu, pentru că suntem siguri, că guvernul se grăbesce cu rezolvirea autonomiei catolice nu de dragul Românilor gr. cat., nici de alu bisericei catolice, ci pentru alte scopuri, pe cum se vede din modul, cum tractază cu autonomia bisericei gr. or., pe care din an în an o totu ciuntază. De aceea nici noi nu avem mare încredere în bunăvoința gu-

cene? Cu lacrimi în ochi au însoțit apoi pe Isus la înmormîntare. Dar étă Domnul cerului și alu pămîntului sdrobesce cătușele morții și învie! Étă sperarea, virtutea cerescă, că umple sufletele omenesci. Mincinosul pere, și biru celu drept. La slujba învierii tote inimile se pară ușore și cuprinse de aceeași bucurie nobilă. Nimeni nu mai hrănesce patimii omenesci, fiecare numai un scop vede dinaintea ochilor, cerul, pe care ni-l'a dobândit Isus prin glorioasa sa înviere, și numai o cale, ceea ce a făcutu Mântuitorul.

Badea Vasilie și badea Ilie încă au fostu la biserică. S'au privit cu dragu unul pe altul, dar nu și-au vorbitu nimica. Privirea această însă le-a talmăcit totulu. În sufletele lor era lumină. Fiecare scia despre sine, pe cum și despre celalaltu, că sufletesce s'au iertat și împăcatu. Sufletul nu are lipsă de vorbe. Elu grăesce de-a dreptul așa, pe cum simțesce.

După ce au luat și paști, au plecat cătră casă cu același gând: să se împace. Dar cum?

„Tu nevastă, alege nisce oue roșii copilor, să mērgă, să ciocănescă cu copii lui Ilie,“ a dīsū badea Vasilie cam pe la amēd. Totu așa și-a îndreptat și badea Ilie copii la ai lui Vasilie, să ciocănescă cu oue roșii.

Copii s'au întâlnit unii cu alții în mijlocul drumului și fără să-și mai dea samă, că ei au plecat odată de acasă, au început acolo un joc vesel, de-ți era mai mare dragul, să privesci la ei. Părinții le-au vedutu acestea și s'au simțit atrași unul de altul ca printr-o putere nevedută.

„Christos a înviat, Ilie!“ „Christos a înviat, Vasilie!“ și-au dīsū deodată, când au fostu unul lângă altul.

Elena S.

Buha și poetul.¹⁾

(Din „Dreizehn Linden“ de F. W. Weber.)

Buha:

Lasă-ți lira, las' cîntarea!
De nimica nu e bună;
Și mai bine și mai dulce
Sunetul de aur sună.

A-ți vedé întâi de gură
E de lipsă. Mergi și ară,
Pune crumpene 'n grădină,
Sămēnă în câmpu sēcară.

Las' bucovnele 'nvechite!
Țipă-le 'n focu sub căldare,
Veđi, că lemnele ni-sū scumpe,
Și de aburi lipsă mare.

¹⁾ Buha închipuesce materialismul modernu.

vernului. Cei dela „M. A.” să-și fi însemnat bine și cuvintele „Unirii”, pe cari le-a tradus: „De clerul rom. catolic nu am avut mare temere, în cazul cându s'ar realisa autonomia catolică, în care ne-ar cuprinde și pe noi. Căci deși cu dureră trebuie să constatăm, că șovinismul a cuprins deja pe destui membri din clerul rom. catolic din țară, și încă chiar și din clerul înalt, totuși majoritatea covârșitoare a clerom. cat., mulțămîta lui Dumneșeu, se conduce încă în toate cestiunile de motivele bisericești. Ne temem însă mult de elementul laic, care ar precumpni în autonomia catolică, și care cu foarte puține excepțiuni este îndopat până dincolo de șovinism, așa că și în cadrul autonomiei catolice cestiunile le-ar tracta și măsura după interesele șovinismului și nu după dictaminele drepte bisericești. — Acesta este cauza, pentru carea trebuie să ne temem noi așa de mult de autonomia catolică, chiar și la cazul, cându demnitatea mitropoliei noastre și independința ei față cu ierarhia rom. cat. din țară nu ar pofti cu imperiositate, ca noi să avem autonomia noastră proprie. Și în jurul autonomiei acesteia este grupată putem dice întrégă opiniunea publică și dorința desu manifestată a clerului și a poporului nostru.”

Din aceste motive noi nu voim să fim contopiți în autonomia rom. cat., ér nu de aceea, că dóră am nutri simțeminte de opozițiune și de ură față de biserica rom. cat. din țară, pe carea din contră o iubim și o respectăm ca pe una, carea are aceeași credință cu noi, și a cărei cler se luptă cu atâta zel în contra reformelor păgâne ale guvernului. Dar iubim și independința bisericești noastre și voim să ne-o păstrăm așa, după cum a voit S. Scaun Apostolic atunc, cându a restaurat mitropolia, carea nu atrîna decăt direct dela Pontificale Romanu. Acestă autonomie și independință o vom apăra cu toții în contra ori cui s'ar atinge de ea. Și avem deplină încredere în arhierieii nostri, cari de sigur că și de astădată vor fi la înălțimea chemării sale și nu vor suferi umilirea bisericești noastre, carea este cea mai înfloritore dintre toate bisericele de rită orientală unite cu Roma.

Adunarea de protestu a Sêrbilor ținută Joi în 19 a. c. a fost în adevăr măreță. La 15 mi de ómeni din toate clasele poporului sêrbesc au luat parte la această adunare, convocată pentru apărarea intereselor bisericești și naționale.

Înainte de a se deschide adunarea s'a celebrat serviciul divin pontificându însuși patriarhul Brancovici asistat de episcopii sêrbesci și de mai mulți preoți.

La finea liturgiei patriarhul prin o vorbire scurtă, dară plină de însuflețire, bineventeză pe fiii săi sufletesci, cari au alergat din toate părțile spre a-și ridica vocea și a o uni cu a arhierieilor întru apărarea instituțiilor bisericești și a drepturilor autonome meritate prin atâtea fapte virtuose. Arhierieii, cari constrîși de datoria, ce le-o impune oficiul lor, și până acum au făcut pași de lipsă în cestiunea acesta atăt la guvern, cât și la tron, în viitoriu între marginile legilor existente încă vor întreprinde totul spre a delătura ori ce primejdie, care amenință instituțiile și drepturile bisericești sêrbesci. În fine le dă binecuvîntarea arhierescă spre a aduce rezoluțiunea în concordie, cu demnitate și între marginile legilor existente. Br. Jivkovic a mulțămîta patriarhului.

După aceea miile de ómeni se întruniră pe piața dinaintea catedralei, unde s'a ținută adunarea. Președinte al adunării a fost proclamat br. Jivkovic, care decherându adunarea de deschisă propune a se trimite Maiestății Sale o telegramă omagială.

Președintele face o scurtă reprivire asupra luptelor poporului sêrbesc, accentueză atacul, ce se face asupra instituțiilor bisericești și naționale prin reformele politice-bisericești ale guvernului, și amintesc, că înainte de acesta cu 46 de ani chiar în acel loc s'a ținut și momentosa adunare a poporului sêrbesc, a cărei urmări sunt cunoscute. Apoi invită pe redactorul ziarului „Srbobran” Ionovic, ca să cetescă și motiveze proiectele de rezoluțiune, cari sunt de următoriu cuprins:

I. Poporul sêrbesc dela aședarea sa pe teritoriul Coronei S. Ștefanu totdeauna și-a împlinit cu conștiinșitate datorințele cetățenesci, și cându a fost lipsă, și-a versat

și sângele pentru tron și patrie; pentru aceea cu tot dreptul așteptă, să i-se respecte dreptul de a se desvolta liber prin autonomia sa bisericești-națională, câștigată cu sângele străbunilor săi și înarticulată în legile țerei.

II. Drepturile și autonomia bisericești sêrbesci sunt garantate prin articolul de lege 27 din 1790/1 și recunoscute prin art. de lege 9 din 1868. Reformele politice-bisericești proiectate de guvern însă nu vatemă numai principiile fundamentale și dogmele bisericești sêrbesci, ci șgudue în temelie sa autonomia națională-bisericești a Sêrbilor, precum și întregitatea și unitatea bisericești și a mitropoliei de Corlovița. Din care causă adunarea protesteză sêrbătoresce în contra politicei bisericești a guvernului reg. ung. și se alătură la memorandumul înaintat Regelui la 9 Maiu 1893 de către episcopatul sêrbesc, așteptându ca acest episcopat și în casa de sus să-și împlinescă datorința, cându vor ajunge la rîndu proiectele politice-bisericești ale guvernului.

III. Adunarea așteptă ca factorii competenți cât mai curînd să convocă congresul bisericești sêrbesci, care ca reprezentant al poporului sêrbesc să se pronunțe în această cestiune vitală a bisericești și naționalității sêrbesci.

IV. Adunarea condamnă pe deputații dietali sêrbi, cari au votat pentru proiectele guvernului.

V. Poporul sêrbesc se alătură la lupta celorlalte popóre din patrie, cari combat reformele politice-bisericești, apărându-și propriile interese bisericești-naționale, și adunarea enunță solidaritatea cu aceste popóre.

VI. Președintele adunării este însărcinat, să aducă aceste rezoluțiuni la cunoștința factorilor competenți.

După primirea proiectelor de rezoluțiune cetîndu-se mai multe telegrame de felicitare, președintele a declarat adunarea de închisă.

Deși în un stat constituțional fiesce care cetățen are dreptul de a da espresione justelor sale dorințe în adunări populare, totuși presa liberală magiară atacă aspru pe Sêrbi din incidentul adunării lor de pro-

Cea grămadă de volume.
Și de file 'ngălbînite —
Foc cu ele sub cătlane,
Ca să fie folosite.

N'arbă prețu decăt: socotă,
Plugă, gelău, ciocan și bardă.
Totu, ce n'aduce câștiguri,
În cuptor, ca 'n foc să ardă.

Ca să ardă cu flacăra,
Apa fêrbă, clocotescă.
Să se facă toți o apă,
Tôtă lumea s'o unescă.

Căci în viitorul mare
Scopu-i uniformitate.
Pentru bêta omenime
Nesfârșită libertate.

Las' cântarea! Josu cu lira!
Mofturi cânturile tale.
Cântul cel mai dulce-acuma
Zurăitul de parale.

Poetul:

Ține-ți plitul, buhă sură!
Te pricep eu, cum se cade:
Ești negarea fericirii
Lumii cei răscumpărate.

Tu ai vre s'o faci fărâme,
Să o torni apoi în formă
Ca pe-o țigla fără sufletu,
S'o faci totă uniformă.

Tu ai vré s'o pu în gură
La molocul cestor dîle,
Ca să pără totă 'n fumuri,
După vorba de Sibile.

Înzădaru, bêtrână buhă,
Penele și-se sburlesc!
Totuși va 'nverdi grădina,
Unde rosele 'nfiorec.

Totuși înflori-vor crini
Prin locașuri vechi sfințite;
Prin păduri vor da miresme
Încă florile 'nflorite.

Tot mai cântă-se pe luncă
Și prin codrul lung și latu.
Mierla cântecul cel dulce
Încă nu și-l'a gătat.

Și privighitorea dragă
Tot cânta-va, cât va fi;
Cât pe lume inimă bate-oru,
Și cât rose-or înflori.

Noptile de vară.

(Din »Dreizehnlinden« de F. W. Weber.)

Dragi isu noptile din Iuniu,
Când amurgul de cu sară
Pare că se contopesce
Cu a Aurorei pară;

Când și primăvara móre
'N rose roșu, sângerată,
Și privighitorea-și cântă
Jalnică ultima cântată;

Când albina rătăcită
Dorme lin în flor de tei
Subtă un baldachin de frunze,
Până-i vine césul ei.

Pu de rîndunele 'n cuiburi
Cât de dulce ciripesce
Despre calea dinspre suduri,
Despre vinetului ceresc.

Er prin grâne pitpălacul
Cântă-și cântecul de nopte.
Îl cunósce tot plugariul,
Tote holdele cel' copte.

testare în contra politicii bisericești a guvernului.

Aceste foci agitău pentru adunarea liberală convocată la Pesta la 4 Martie, pe când pe Români și Sârbi îi înjură, dacă și ei amăsura drepturilor garantate prin constituțiune voescă a se afirma și a-și apăra religionea și naționalitatea. Nimerit scrie „M. A.”: „Necăsul domnilor este, că atât adunarea dela Carlovițu, cât și adunarea a Românilor dela Alba-Iulia de o cam dată oprită se îndreptă în contra politicii bisericești. . . . În Ungaria deja am ajuns acolo, încât drepturile garantate de constituțiune, sunt concesse numai pentru cei ce sprijinesc programul politic-bisericesc al guvernului, din contra pentru toți ceilalți sunt confiscate. Și încă statul liberal are cutezarea de a se numi constituțional și plane statul de drept!”

Acestea le dă o fâie magiară. Noi de o cam dată nu mai adăugăm nimic la ele.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

La conferința episcopescă convocată pe 20 a c. s'a prezentat aproape întreg episcopatul catolic din Ungaria. Dintre prelații noștri au luat parte la conferința Ilustritățile Lor Dr. Victor Mihályi și Dr. Ioan Szabó.

Primul obiect al conferinței a fost desbaterea elaboratului prezentat de către comisiunea mixtă emisă de ministeriu în cestiunea congruel. Fiind voluminos elaboratul acela, s'a dat spre studiere unei comisiuni de trei, care comisiune apoi să raporteze conferinței despre meritul elaboratului. Conferința în propunerea comisiunii, ca să se facă conscrierea venitelor după o modalitate nouă, vede numai amânarea regulării congruel.

Apoi s'a ocupat conferința cu raportul comisiunii emise de guvern în cestiunea autonomiei. Conferința nu iese spre știință raportul, ci roagă pe Maiestatea Sa, ca raportul comisiunii să-l transpună corului episcopesc spre a-și

Printre spice sun' un frémētū,
Ca un cântu misterios — —
Parcă ângerî se coborâ
Totu cântându spre holde 'n josu. . . .

Lui Balder. ¹⁾

(Corul copiilor în »Dreizehnlinden« de F. W. Weber.)

„Vin' din lunga-ți depărtare,
„Balder, lumea te rechémă.
„Vin' cu pacea ta, mărite,
„Vino 'n caru-ți de aramă.

„Dalbe Balder, flori curate
„Noi îți punem la picioare;
„Dalbe flori de prin vălece
„Și a Rinului rozore.

„Etă-ți dăm, ce-avem! Sărace
„Sunt a noastre vii și grâne.
„Dalbe Balder, deul milei,
„Tu primesce-ni-le bine!

„Dalbe Balder, ne ascultă!
„Dor în tin' iubirea 'nflóre;
„Flori și inimile noastre
„Ți-le punem la picioare.“

Graz, 1893.

E. D. Dacianu.

¹⁾ Unu deț în mitologia germană.

da părerea asupra lui. Prin această conferința dă a înțelege, că regularea autonomiei nu cade în competența guvernului, ci se ține nemijlocit de Regele ca de patronul suprem al bisericești. Părerea unui episcop, că unele din drepturile de patronat ale Regelui ar compete guvernului ori corporilor legiuitorie, a fost respinsă de ceilalți episcopi.

Ultimul obiect al fostu faptului, că guvernul a subtras subvențiunea, ce se da uor seminare din fondul catolic de studii. Conferința a hotărât, că în contra acestei subtrageri să se facă o reprezentațiune la ministeriu.

Roma.

În 17 a c. Sfinția Sa Leon XIII a celebrat s. Liturgie în biserica S. Petru, la care au asistat și cele 14,000 de peregrini spanioli. Biserica a fost plină de credincioși. De față au fost la s. Liturgie 19 cardinali, 22 episcopi, ambasadorii spaniolu, austro-ungar și portugali și întreg corpul diplomatic. După s. Liturgie Papa încunjurat de cardinali s'a așezat pe tron spre a primi omagiile peregrinilor spanioli, a căror conducătoriu de onore cardinalul Benedetto Sanz y Forés, arhiepiscopul de Sevilla, a exprimat iubirea și alipirea Spaniolilor față de Scaunul Apostolic. Răspunsul Papei, concipat tot în limba spaniolă, l'a citit camerariul Mery de Val. Papa a binecuvintat apoi pe peregrini și a lăsat să fie purtat pe sedes gestatoria printre ei.

Frânci.

Din incidentul începerii procesului de beatificare a fecioarei de Orleans Jeanne d'Arc s'a ținut serviciu divin în totă Frânci. În Paris a celebrat în 22 a c. arhiepiscopul cu mare solemnitate în biserica catedrală Notre-Dame. Biserica a fost plină de popor. Între cei de față au fost și nuntial papal, ambasadorul austro-ungar și cel rusesc, mai mulți membri ai casei de Orleans, precum și un mare număr de senatori, deputați și alte persoane distinse.

Clerul francesu, ca și în alte cestiuni, așa și în resolvirea cestiunii sociale desvoltă cea mai salutară activitate. După exemplul parochului din Montreuil forte mulți preoți colectează bani dela clasele mai avute și cumpără pământ, pe care apoi în părți de până 1/2 de jug. îl dau gratuit familiilor sârce de lucrători. Pământul acesta au să-l cultive femeile și pruncii fiind bărbații ocupați cu lucrul prin fabrici. Totu preoții din colectele făcute dau familiilor sârce și diverse semințe de legumi, precum și instrumentele de lipsă la cultivarea pământului.

Spania.

Atât camera deputaților, cât și casa grandilor au protestat cu unanimitate în contra atentatului făcut de italieni în Valencia asupra peregrinilor spanioli cu ocaziunea călătoriei lor spre Roma. Despre acest protest guvernul va încunoscînța pe toți reprezentanții Spaniei din străinătate. Protestul acesta

este un document viu, că Italianii nu numai că nu respectă legile de garanță, dară din ură față de Scaunul Apostolic vatămă și dreptul internațional.

Carliștii în o adunare ținută în 22 în Madrid la propunerea deputatului Cocald au enunțat, că catolicii sunt dator a urma inviațiunile Papei în raportul cu autoritățile publice. Se crede, că Carliștii vor da mâna cu Alfosiștii spre a lupta în contra elementelor republicane și anarchiste.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În ședința din 24 a camerei s'a finit desbaterea asupra convențiilor comerciale cu Spania și cu România. Proiectul de lege pentru inarticularea convențiilor cu Spania cetit de referentul Rosenberg s'a primit fără modificare. Încolo nici nu e mirare, căci comerțul Ungariei cu Spania abia se estinde la câțiva articuli. Convențiunea comercială cu România a provocat o desbatere mai agitată. Referentul Boros Béni accentuează, că războiul vamal cu România e păgubitoriu pentru ambele state. Cu privire la gravimile agricultorilor din Ungaria, că România fiind țară agricolă ar face concurență productelor noastre agricole, referentul observă, că închidându-se granițele pentru bucatele române războiul vamal s'ar continua, și totu nu am rămâne fără concurență în piețele străinătății, căci acolo e concurența americană. Pe lângă aceea fiind agricultura noastră mai desvoltată decât a României, totu noi vom suferi mai puțin. Desvoltarea industriei morăritului face chiar necesară importarea grâului din România, căci cu grâul ungar, pentru care se plătesc câte 7 fl, nu am pute exista și plăti și divende. Apoi amintesc, că prin convențiunea cu România pentru o mulțime de articuli de industrie ni-se deschide calea spre orientu.

Hoitsy Pál arată, că datele statistice, la cari s'a provocat referentul, sunt cofuse și nici nu corăspund realității; că România și-a format industrie așa, câtu Ungaria nu mai pôte face concurență, pe cându agricultorii noștri vor suferi mari daune din convențiunea cu România. Totu în sensul acesta a vorbit și Issekutz Victor.

Horvath Gyula a interpelat guvernul în cauza turburărilor agrare dela Hodmező-Vásárhely întrebându, că ce măsuri se vor lua pentru vindecarea rului și împedecarea turburărilor pe venitoriu.

La această interpelare ministrul Wekerle răspunde, că guvernul deja a luat măsuri atât pe terenul economic cât și administrativ pentru vindecarea rului. Măsurile economice se cuprind în aplicarea legii pentru colonisări. Deja s'au colonisat 5 comune cu câte 150—200 de familii, și în viitoriu se vor face colonisările în mai mare estensiune, și dacă bunurile erariale nu vor fi de ajuns, se vor cumpăra bunuri și dela privați. Ce privesc măsurile administrative, ministrul de interne a făcut dispozițiile de lipsă, ca siguritatea personală și a averii

să fie garantată. Horvath Gyula Iea spre știință răspunsul ministrului, dară nu se poate reține de a nu spune, că ce a lucratu ministrul de agricultură până acum, este egală cu nimica.

Germânia.

În ședința din 19 a c. a parlamentului cancelariul Caprivi a citit rescriptul împărătesc, prin care se încheie sesiunea parlamentară.

Acum și unele foi semi-oficioase sunt de părere, că consiliul federal în ceștiunea reînțocerii Iesuiților va aproba hotărârea parlamentului.

Vineri în 20 a c. bătânul excancelar Bismarck a fost cercetat în Friedrichsruhe de 27 deputați naționali-liberali. Cu această ocaziune vorbindu fostul cancelar despre afacerile publice cu privire la ceștiunea polonă a disu, că această ceștiune resuscitată a conturbat concordia, ce domnia în Silesia superioară. Lacomia polonă totu crește și poate să devină o ceștiune europeană de pace ori războiu. Nicu dînsul nu vede, că ar fi aproape războiul, dară pacea nu o susțină într'atâta pornirea pacifică a guvernelor, ci mai virtos știința chimică. Aprupe în fiesce care și se inventeză nouă specii de pulvere de pușcă, și tehnicii neîncetată desvôltă arta de a fabrica arme. S'ar pără o satiră, și cu tôte acestea e faptu: tehnicul ține în degetele sale sabia. Prin această vre să dică, că nu e aproape catastrofa, deorece nicu una din marile puteri ale Europei nu este pregătită pentru războiu; pentru aceea însă se recomandă, să fim descepti.

Correspondințe.

Șomoștelnicu 16 Aprilu 1894.

Onorate Dle Redactoru!

În numărul 14 alu foil Dvostre „Unirea” a apărut o corespondință din comuna noastră Șomoștelnicu, în care în ce privește progresele comunei noastre, unu pretinsu „plugariu” voesce a pune toți laurii pe capul dlu Șofronu N. Oprea, ridicându-l până la alu treilea ceriu. Pentru ca onoratu publicu cetitoriu în ce privește aserțiunea „Unu plugariu” să nu fie în rătăcire, îndemnatu de o parte de popor, — care la audirea acelora s'a indignat forte, — ér de altă parte de inteligința de aici, vinu a reflecta următoarele:

Lauda, care i-se atribue dlu Oprea, o merită în primul locu onoratu dnu Ioanu Banu, parochulu comunei noastre, carele de 40 de ani servește în via Domnului în comuna noastră și în timpul acesta în tôte privințele a fostu modelu poporeniloru sei. Că deși a fostu în stare materială debilă, totuși și-a educat fii astfelu, că au devenit omeni vduți.

Vedendū această omenii mai cu stare au luat exemplu dela dînsulu așa, că în anul 1864 erau din comuna noastră 12 fii de economi la școlă în Murășă-Oșorheiū. Din aceștia, și după aceea din cei ieșiți de sub mână câtorva docenți harnici au devenit sciutori de carte, cari astăzi cetescu foi.

„Unu plugariu” susține, cumcă vindu în comuna noastră dlu Șofronu N. Oprea în 1886 abia se afla în comună o fôe ori două de cetitū, ér adu prin zelul și energia dlu

Șofronu N. Oprea putemu numera în comuna noastră vre-o 10 plugari, cari pôtă „Gazeta” ori „Fôea poporului” ori alte foi.

Cumcă acesta nu consună cu adevêrulū, o să documentezū cu următoarele: Inteligința din comuna noastră a cetitū Foile „Federationea” și „Observatoriulū” în totu timpulū, câtū au apărutū, ér după aceea „Gazeta Transilvaniei”, „Șeșetorea” și „Posta Română”. Diu Oprea însă a venitū în comuna noastră numai în anul 1886, așa dar n'a pututū fi dînsul întroducitoriulū lorū. E adevêratū, că de cândū apare „Fôea poporului”, dar cu deosebire în anul acesta poporul nostru o cetesce cu mare sete numindu-o „hrana sufletului”, dar această nu e „zelul” și „energia” dlu Oprea, căci nu dînsul a recomandat o poporului nostru de aici, ci altcineva.

Pretinsulū „plugariu” susținemăi departe, că „precum totu dlu (Oprea) avemū de a-i mulțami, că comuna noastră potū să dicu că va fi cea dintăi în tractulū Iernutulū cu biserică de pētră, așa dar cu ajutoriulū lui Dumneđu și după zelulū dlu Șofronu N. Oprea etc”. Cumcă și acesta este departe de adevêru, o dovedescū: Cândū poporul din comuna noastră s'a cugetatū la edificarea s. bisericii, nu s'a basatū pe dlu Șofronu N. Oprea, nu, ci s'a basatū pe trei lucruri: 1. Pe „fondulū bisericescū”, carele până la anul 1868 s'a înmulțit forte puținū, atunci însă i-sa intentatū de cătră nemeșii comunei confes. gr. cat. unu procesū pentru o pădure bisericescă, care s'a sfârșitū în 1871 câștigandū pădurea. În urma procesului abia au mai rămasū fondulū 60 fl. în contracte. Aceștia apoi s'au predatū economului Ananie Popu, alesu primu curatoru, carele i-a condusū cu tôte conștientositatea sufletului seū timpū de 22 ani, adecă până acum, împărțitū fiindū poporenilorū cu % legale spre înmulțire, și aievea s'au și înmulțitū, căci până în anul curentu din acei 60 fl. de o parte, ér de altă parte din colectele dela poporū obișnuite la serbători și din venitele pădurei bisericesci s'au adunatū 1600 fl., cu cari apoi amu începutū a edifica s. biserică. 2. S'a basatū poporul pe o promisiune pentru s. biserică a dlu Sonu Popu proprietaru în locu. S'a basatū tare pe această, pentru că a fostu de multū promisă, și ea s'a și împlinitū de o parte în vara anului trecutū în 60 de mil de cărămidă, și 4° de pētră. 3. S'a basatū pe puterile sale proprii, avendū înaintea sa devisa: „Ajută-ți, și Dumneđu tți va ajuta.” Și întrū adevêru au și ajutatū întrū tôte celea de lipsă bacurosū, mergendū după pētră, varū nēsipū, scândurū diua și nôptea în orașulū și satele dimprejurū, și ajutați fiindū și de unu timpū frumosū, zidulū după 2 săptămăni este sub coperișū. Este adevêratū, că dlu Oprea este alesu între cei 5 conducători în afacerile zidirii, însă numai în modū egalū cu cetalaii 4, Frăncu Ananie, Frăncu Toderu, Danciu Vasiliu și Popa Emândachie și nice n'are dînsulū mai mari merite decătū aceștia și decătū ori și care altū sătenu corēspundătoriū stării lui nicu în spese banale nicu în drumuri nicu în provederea măiestrilorū cu viptū. Poporulū nicu nu s'a înșelatū întrū alegerea lorū de conducători, căci și-au împlinitū și-i împlinescū oficiulū conștientosū, totū asemenea și dlu Oprea, la ceea ce nimenia nu-i este contra. Însă a înălța pe cineva preste măsură este înzadarū, căci nimicū nu-i folosescē. Să nu cugetați, On. dle Redactoru, că aiurezū arētândū, că n'are mai mari merite ca cetalaii

săteni, căci cuprinsulū scrisorii mele este părerea poporului din comuna noastră. De aceea Vê rogū, să binevoiți a o publica.

După cari rămănu stimătoriū

Emiliu Frăncu.

c. docente gr. cat.

Urmēză și subscrierile alorū 21 săteni.

Noutăți.

P. O. D. Ioanu M. Moldovanu, vicariulū capitulariū din Blășiū, precum cu plăcere aflămū, în ședința din 23 a c. a Academiei române a fostu alesu membru ordinarū alū acelei Academii. Felicitămū pe P. O. D. vicariū din inimă pentru înalta onore.

Congresū mixtu archidieceșanū. Prin circulariulū archidieceșanū nr. 1607—1894. P. O. D. vicariū capitulariū convocă congresulū mixtu archidieceșanū la Blășiū pe diua de 4 Iuniū st. n. a c. spre a se consulta cu privire la mijlocele, prin cari s'ar putē mântui caracterulū confesionalū alū școlilorū noastre poporale și înființa asile de copii gr. catolice și cu privire la înființarea unei Reuniuni archidieceșane pentru asigurarea edificiilorū bisericesci și scolastice în contra focului.

Sinodū cu gendarmi. Ni-se comunică, că sinodulū tractualū protopopescū alū Indolului s'a ținutū în 19 a c. cu asistința de gendarmi. Fisolgăbirulū n'a concesu, ca cel adunați la sinodū să se dechere despre căsătoria civilă.

Adresă cătră auctoritățile bisericesci. Pe cândū tipăriamū numărulū de față, primirămū spre publicare „Adresa tinerimii române din Transilvania și Ungaria”, în care auctoritățile bisericesci române din patrie suntū rugate, să atragă „atențiunea Maiestății Sale a Domnitoriului nostru la împrejurările grele, ce ni-s'au creatū biserice și nemului nostru”, și să întrunescă „întregū clerulū și poporulū credinciosū de ambele confesiuni într'unu congresū generalū” ori „în congresu deosebite după confesiuni, în cari sub conducerea Ilustrilorū Arhieriei să se ridice puternicū și solemnū contra atacurilorū, ce se dau drepturilorū cardinali a bisericelorū și poporului nostru românescū”. Din cauza întârziării nu putemū publica adresa în tôte estensiunea ei. Cetitorii nostri știū altcum, că „Unirea” a urgitatū deja de repetite ori realizarea punctului alū doilea din adresa această.

Adunare de protestare. Românū gr. cat. și gr. or. din ținutulū Aradului suntū convocați pe Joi după S. Pasci la adunarea, ce se va ține în sala hotelului „Crucea Albă” din Aradū în cauza căsătoriei civile.

Procese de presă. În 24 a c. s'a pertractatū înaintea curții cu jurați din Clușiū procesulū de presă intentatū mai multorū Romăni din Bucium-Șasa pentru o aderință publicatā în „Tribuna”. Acuzatoriū a fostu dlu Dr. Ilea. Dintre acușati au fostu condamnați Iovu Băbuțu preotū gr. cat. la 1 lună, I. Munteanu, învățatoriū la 6 săptămăni, Al. Lazarū la 6 săptămăni, G. Lupu la 2 săptămăni temniță ordinară, Popa Necza la 200 fl. amendă, și din cautiunea „Tribunei” se confiscă 300 fl.

Revoluțiune agrară-socialistă. Câteva mil de lucrători din Hodmező-Vásárhely ațitați de presa și emisarii socialismului internațional și împinși de miserie s'au constituitū în societate secretă. În 20 a c. poliția a arestatū pe conducătoriulū mișcării socialiste cu numele Kovács. Multimea fanatizatā înțelegendū despre arestarea lui a pretinsū eliberarea lui asediandū casa comunală. S'a născutū o luptă formală între elū și gendarmerie, în ajutoriulū căreia a fostu chematū și miliție. Trei omeni s'au ucisū, și răniți suntū la vre-o 60.

† **Dr. Adalbertu Balintu**, medicū și fisicu montanū l. p. după unū morbu greu și îndelungatū și-a datū sufletulū în mânilū Creatoriului în 21 Aprilu în etate de 57 ani.
În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XX.

Folósele neunirii.

Domnul Nicolău Densușană a consacrat un capitolul întreg folóselor unirii silinduse a discreditat biserica unită cu auctoritatea unor scriitori români, precum am vădit în capitulul precedent. Fiind că însă dsa și-a uitat, să arete cetitorilor săi și folósele neunirii, ne ținem noi de datorință a le indigita aci pe scurtă, pentru ca cetitorii să aibă o idee perfectă despre meritele ambelor biserici, dintre cari pentru dl Densușană are preț numai cea unită în credință cu Slavo-Bizantină.

Recunoștem, că tema noastră ar merita o tractare cu multă mai amplă decât aceea, ce o putem face în cadrul restrâns al studiului nostru. Cetitorii însă, cari se ocupă de studiul istoriei, vor pute judeca, și fără analiza mai amănunțită a faptelor din partea noastră, dacă cele ce le susținem mai la vale, corăspund ori nu adevărului istoric.

Nimic nu se susține astăzi cu atâta țarie, ca frasa goală, că biserica ortodoxă a fost în trecut scutul naționalității române. Istoria ne arată din contră, că biserica ortodoxă până la sfînta unire n'a reprezentat și scutul în mijlocul Românilor, decât interesele Slavilor și Grecilor și în Ardélu ale Magiarilor. Ea a fost în mijlocul Românilor o instituție slavo-bizantină, cu limbă, obiceiuri și aspirațiuni străine de origine și caracterul nostru etnic latin, și pentru aceea în loc să promoveze dezvoltarea noastră naturală pe terenul cultural, național și politic, precum biserica catolică a promovat dezvoltarea popórelor apusene din sinul său, ea a lucrat din firea sa în contra celor mai vitale interese ale românismului.

Adevărul acesta l'a exprimat cu puține, dar memorabile cuvinte cronicariul nostru Șincai, când vorbind despre trecerea Românilor sub jurisdicțiunea patriarhiei din Constantinopol, exclamă: „Barem de nu s'ar fi întâmplat acesta, că Români mai fericiți ar fi fost, de s'ar fi supus patriarhiei din Roma, precum s'au fericiți alte nămurii, cari însiși le vedem.“¹⁾

Totă acestă adevăr l'a exprimat și Cesară Boliac în oda sa cătră România, unde cântă:

„Printr'o fatalitate fuseși greșită tare,
De te rupseși de Roma. O! ritul cel grecesc!
Acăsta-ți este culpa, de n'afii mângăere
În sinul casei tale. . . .
Rău te-ai unită de-atuncia cu ginți eterogene,
Cu gințile sclavone, mângie la Fanar!
Pe-o cale retrogradă vei merge multă alene?
Veninul tot, în pismă, veiscurge din pahar?“²⁾

Despre adevărul acesta sperăm, că se vor convinge și cetitorii nostri.

1. Limba este nu numai distinctivul cel mai caracteristic al unui popor, ci și mijlocul cel mai puternic pentru conservarea individualității lui. Ortodoxia sau neunirea însă ne-a atacat tocmai acestă tesaur scump îndată dela început, căci în locul limbii latine vulgare, care probabil am avut-o în viața noastră bisericească și religioasă înainte de schismă, a introdus o limbă cu totul străină de firea limbii noastre: *limba slavonă*, care a alungat limba românească nu numai din biserică, ci în principatele române și din stat, așa încât acesta s'a mai putut conserva vécurei întregi numai în coliba ciobanului. Prin influința limbii slave fisionomia latină a limbii noastre s'a alterat așa de tare, încât înzădar s'au silit unii filologi a-i reda vechiul chip, și la urmă tot am trebuit să ne convingem, că direcțiunea urmată de ei ar crea o nouă limbă neînțeleasă de poporul român de astăzi, și pentru aceea am trebuit să pă-

răsimă acea direcțiune. Câtă rău a produs limba slavonă și mai târziu cea grecescă introdusă prin „ortodoxie“, ne-o spune un scriitor, care nu va fi suspect dlui Nicolău Densușană, deorece îi este frate. Acesta dăce: „De preste Dunăre veni în Dacia Traiană limba slavonă — *întunerecul* — în stat și în biserică. Sute de ani purtarăm acestă jugă rușinos. . . . Vedem, cât de mari au fost pericolele, prin cari am trecut, pericole, nu de invasiuni, nu de foc și feră, ci pericole, cari se operă în tăcere pe furigă, în biserică, în viața publică, în sinul familiei, în conștiința fiecăruia, pericole mai mari decât toate invasiunile barbare! Invasiunile barbare, cari au ținut mai bine de o mie de ani, nu ne-au șters pe noi cei de dincoace, preste cari au trecut toate, însă invasiunea furigată, liniștită a limbii grecesce și slavone în timp scurtă a smăcinat elementul numărós și puternic, pe a cărui umeri se răzema odinioară o mare împărăție, elementul român de dincolo de Dunăre! Aci nu mai vedem decât sfărâmurile scăpate din naufragiu, pe cari un nou reflux se încercă a le răpi din liman și a le înghiți pentru totdeauna!“¹⁾

Atunci, când biserica ortodoxă a fost silită să tolereze și în scriere limba românească, cea dintăi năsuință a sa a fost, să o îmbrace în costum slav, adoptând alfabetul cirilian, și nu odată s'a întâmplat chiar și în timpul cel mai recent, că nise arhierii ai bisericii ortodoxe au anatematisat pe cei ce se încercau a elimina din cărțile bisericești slovele cirilice și a le înlocui cu literele latine.

Miscarea pentru introducerea limbii române în biserică și statele Românilor nu a pornit din sinul bisericii neunite, ci dela alți factori, cari tocmai în biserica ortodoxă au dat de cea mai mare pedecă în realizarea lucrării lor.

În Transilvania principiul calvinist a fost, cari au introdus limba română în biserică. Miscarea pornită aci nu a putut triumfa deplin în România, decât foarte târziu. Chiar și în secolul trecut în multe biserici din România se întrebuința limba slavonă, care ocupa terenul mai virtós în bisericile de pe la sate, pe când cea grecescă ocupase orașele. Cu câtă îndăjire se lupta biserica neunită în contra limbii românești, ne dovedește însăși instrucțiunea, ce a dat-o Dositeiu cătră mitropolitul Atanasie cu ocaziunea chirotonirii acestuia la anul 1698. În această instrucțiune se dăce: „*Trebuie Arhieria ta, slujba bisericești, adăca ochiului, miniele și alalte cărți, ce se cântă duminicile și serbătorile, și slujba de toate zilele, să te nevoești cu de-adinsul să se cetăscă totă pe limba slovină sau elină, eră nu rumănescă sau într'altă chipă.*“²⁾ Așa dar folosul netăgăduit al neunirii este, că ne-a schimonosit limba cu elemente străine și mai virtós slavone, a făcut pe o mulțime mare de Români, să-și uite limba românească și astfel să se contopăscă în elemente străine, și s'a luptat în continuu în contra introducerii ei în biserică și stat până la sfînta unire.

2. Precum însă biserica neunită a cercat, să ne stingă limba, totă așa s'a încercat, să ne omóre și conștiința națională. Legăturile noastre cu biserica slavă bizantină ne-au adus așa de departe, încât Români multă timp „se priviau și ei ca făcându parte din familia popórelor de sud“. Acestă mărturisire adevărată nu a eșit din gura unui „Iesuit“, ci din a unui Arhieriu ortodox, Melchisedec,³⁾ care nu pôte fi suspect nici macar în ochii dlui Densușană. Apoi cum ar fi putut să se trezescă conștiința națională în Români, când biserica îi creștea numai slovenesce, precum

ne spune tot Melchisedec: „*Mănăstirile pe atunci erau școlele, unde se formată bisericașă română; de acolo se luau Episcopii, Mitropoliții, toți bine întăriți și lipiți de cartea slavonă, pe care ei la rîndul lor o propagă în țară prin școle înființate pe la Episcopii și Mitropoliții și pe la orașe, ba chiar și pe la sate, prin școle înființate de boeri pe la moștile lor.*“¹⁾ Ce au făcut mai târziu fanariotii ortodoxi nu numai pentru a omóri în Români din principate conștiința națională, ci și pentru a-i înjosi la starea dobitorilor, ca să-și ștergă de pe fața pămîntului, este cu mult mai bine cunoscut, decât să fie lipsă de a mai lungi vorba. Er cât de tare s'au lăsat Români ortodoxi din Transilvania a fi înjugați de Magarii calvini, o știu cetitorii nostri din alt loc.

3. Ude limba slavă „făcea parte integrantă a ortodoxiei române, care era comună cu a tuturor popórelor slave dimprejurul României“,²⁾ și unde se omoria conștiința națională, nu pôte fi vorba de cultură națională. Acestă cultură a fost totdeauna împedată prin alipirea noastră de biserica slavo-bizantină. Noi am ajuns în orbita Resăritului, tocmai când acesta începuse a decăde, când locașurile vechi ale științei și civilizației în urma schismei începuseră a deveni asile nu pentru cultură, ci pentru nise omeni, cari se alipiau numai de formele externe ale religiei, și în loc să fie însufleții de principiile dătoare de viață ale creștinismului, erau conduși numai de ură nestăsu în contra catolicismului. Pe când Resăritul apunea, pe atunci în Apus semlota bogată de cultură și civilizație aruncată de Roma catolică începea a resări și după aceea a produce fructele sale binecuvintate. Noi ne-am lipsit de aceste fructe, am întrerupt ori ce comunicațiune de idei cu popórele latine din Apus și cu universitățile înfloritoare de acolo, și astfel am fost lipsii de posibilitatea de a înainta alături cu popórele civilizate, și de a ține vie în noi conștiința originii și menirii noastre pe pămîntul vechii Dacii. Cei mai de frunte bărbați ai Românilor erau în serviciul culturai străine, cum a fost d. e. Grigorie Tamblac, care deși Română, a scris slovenesce. E drept, că am avut și câțiva scriitori, cari n'au desprețit limba românească, însă acesta nu avem să o mulțămim bisericii ortodoxe, căci cei mai de frunte dintre scriitorii moldoveni au ajuns la idea de a serie românește numai în urma creșterii lor în Polonia catolică și a contactului lor cu această țară.³⁾ Asemenea se pôte dăce și despre scriitorii din Muntenia, cari au început a prețui cartea românească, nu pentru că acesta ar fi fost prețuită vre odată de biserica ortodoxă ca atare, ci pentru că străbătuseră și la ei ideile propagate parte de unii francezi, cari erau instructorii pe la familiile boeresce, parte de feciorii boerilor, cari învâtau carte în școlele Iesuitilor din Ardél. De ce ignoranță înfricoșată a fost cuprins clerul și poporul chiar și în lucrurile religioase din lipsa literaturii și culturai naționale, ne istorisesc pe larg Melchisedec în opul citat.⁴⁾ Un popă cânta adresându-se cătră dascălul Pascălu: *Dascăle pascăle aduși pe behehe? Dascălul răspundea: Bă năiba să te rea, că mi-a luat și pe mi-hoho, și mi-a dat pe bububo.* Tradiția ne mai spune, că erau popi, cari lua în mână cartea

1) Id. ibid. pag. 70.

2) Id. ibid. pag. 72.

3) Aron Densușană încă recunoșce acestă adevăr: „Aci avem pe cei dintăi și mai însemnați hronicari: Urechia, Eustratie, Miron, Nic. Costin și Dimitrie Cantemir. Acesti doi din urmă, deși trăiesc și scriu și la începutul secolului al 18-lea, ei însă sunt fiil intelectual al sec. al 17-lea. Acestă putere intelectuală, ce o aflăm în sec. al 17-lea în Moldova, se esplică ușor. Moldova sta pe atunci în cele mai strînse legături cu regatul Poloniei, destul de înaintat pe acele timpuri. . . . Boerii Moldovei își trimiteau copiii la școlele din Polonia. Drept aceea Moldovenii aveau ocaziune a-și câștiga cunoștințe mai multe și mai serioase.“

4) Veđi pag. 76—79.

1) Aron Densușană: Istoria limbii și liter. române, Iași 1886 pag. 9 și 10.

2) La Cipariu, Acte și fragm. pag. 243.

3) Viața și scrierile lui Grigorie Tamblac (în Analele Academiei române ser. II. t. VI. sect. II.) București 1884 pag. 67.

1) Chron. an. 869.

2) Cesare Boliac: Poesii vechi și nouă, București. pag. 97.

slavonă, și adresându-se către omeni îi întreba: *Oameni buni! știți voi, ce-i în cartea asta?* Dacă ei răspundeau: *Nu știm*, le răspundea, *că nici el nu știe*. Dacă ei răspundeau, că știu, popa le dicea: *Apoi n'am la ce să vă mai spun și eu; apoi conversa cu ei despre alte lucruri și-i blagoslovia*. Altă popă, nesciind ceti prohodul, se închidea elu singur în biserică cu mortul, lăsându pe poporan afară la ușa bisericii. După câțva timp de așteptare deschidea ușa și invita pe poporan să ducă mortul la gropă.¹⁾ Era la ce stare miserabilă ne-a adus biserica ortodoxă. Dacă după espresiunea lui Melchisedecul clerul de rîndu „nici carte slavonă nu înveța, nici pe cea română nu o avea,” ne putem ușor închipui, în ce futunecime egiptenă a trebuit să orbece poporul. Stările acestea în principate nu numai nu s'au îmbunătățit, ci din contră s'au făcut și mai ticăloase în timpul fanariofilor. Că în Transilvania nu erau stări mai bune înainte de unire, se poate dovedi cu nenumărate documente din timpul acela. Omeni, cari să știe ceti și scrie, abia se găseau.²⁾ Chiar și episcopii sciau numai ceti și scrie.³⁾ Românii nu aveau școle nici în sate, nici în orașe.⁴⁾ La preoție erau admiși și indiviți, cari nu sciau nici Tatăl nostru, nici numărul tainelor și-și cumpărau preoția cu bani plătiți episcopului.⁵⁾

Unu cleru și popor decădută în privință culturală atât de înfricoșată nu era capabilă nici să creeze, nici să conserve instituțiunile bisericesti, scolastice și naționale, și numai în această decădintă aflăm noi răspunsul potrivit la următoarele cuvinte ale lui G. Barițiu: „O împrejurare poate să supere pe istoricul român, care se va fi ocupând cu istoria reformațiunii, era aceea este, că începîndu dela 1566 până la 1670 nu dai în totă istoria Transilvaniei preste vre-unu nume de preot, călugăr sau episcopu român gr. resăriten, care sau să-și fie apărât dogmele credinței sale bărbătesce, chiar și cu pericolul vieții, sau totu așa de bărbătesce să fie declarat vre unu de față în ochii lumii, precum făceau apusenii, că abjură credința veche și trece la o credință nouă. În locu de acestea lumea se pomenesc dintru odată cu episcopia calvinescă în districtul Făgărașului înființată pentru locuitorii săi și smulsă cu totul de sub mitropolie. Când au trecut acei locuitori la legea calvinescă? Cine a fost fundatorul acelei episcopii chiar pe fruntăriile Munteniei? Și alte districte locuite de Români când s'au calvinit? Și cu ce se ocupau în acele timpuri miile de călugări resăriteni, căroru le place foarte multu a se considera pe sine și a se numi apărători înfocați ai bisericii ortodoxe resăritene? Este prea bine cunoscutu, că aprõe a șesa parte din pămîntul României se afla în mână mōrtă, precum se dice în dreptul canonicu, adecă în proprietatea mănăstirilor grecesci închinat și neînchinat. Dară unde erau în acele mănăstiri teologii, canonistii, apologetii, unde seminariele de teologi și școlile pregătitoare pentru acelea? Chronicarii spun, că și pe la 1700 se mai aflau în Transilvania multe schituri sau așa numite mănăstiri mici, afară de cele cassate și secularizate dintru odată cu cele r. catolice. Ce făceau locuitorii schiturilor, pe cându mitropolia și totă hierarchia bisericii române din această țară trăgea de mōrte? Unde era urmă de ajutoriu din partea bisericii celei mari bizantine grecesci, care trăgea venituri foarte mari dela poporul român, anume din dominiile mănăstirilor, din dispensațiunii, cărți de iertăciune

vîndute foarte scumpu, din testamente, colecte, sărindare și alte multe?”¹⁾

Dacă nu s'a întimplat acea, ce istoriografu nostru ar fi dorit să se întimple, este a se mulțami alipirii Românilor de ortodoxia slavo-bizantină. Ramu ruptu fiindu din trupina unității catolice, biserica resăritenă a trebuit să se usce. Raza detașată din sōrele centrului catolicu, ea n'a mai putut lumina.

(Va urmă).

Timpul ține mai multu ca norocul.

(Continuare.)

Zorile apăreau vesele de după munții Ronda. Era ca și cum s'ar fi deschis o rosă parfumată. Natura o aplauda prin cântecul paserilor și prin bălăitul oilor și meciutul caprelor. Muncitorul încă plecă cu uneltele sale de lucru, fusă închinându-se mai întâi Domnului cerului și alu pămîntului.

Unchiașul Bernardo plecă cu pași grei, dar inimă ușoră spre pădurea, a cărei păzitoriu era elu. Se apropiă totmai spre casa cumetrului său și se miră întru sine, că ușa e deschisă.

„Veți, veți,” gândi elu, „astăzi s'a sculat cumetrul tare de dimineță. Mă bucuru de asta una, că-mi talmăcesce, că e deplin sănătosu.”

Se apropiă de oada cea dintăiu, dar nu zări pe nimenia.

„Cumetre!” strigă tare. Dar nimenia nu-i răspundea. Numai cănele lui Basilio lătra supărat și se viaeta.

Unchiașul Bernardo se număra între acei omeni, cari se deschilinesc de alții prin o înfățișare de inimă nesimțitoare. Nici o frică ori spaime nu-lu scotea din ogașe, nici o milă nu-i storcea vre-o lacrimă. Acești omeni cuprind impresiunile cu mintea și le vedu cu ochii deschiși așa, pe cum sunt. Nici un sentiment nu le măresc ori micșorează lucrurile. Casa pustie și urletul cănelui îi spuse ceva.

Pe o clipă se opri și privi în jur de sine. Atunci zări aruncat jos un cuțit sângerosu. „Isuse Christose!” duse miratu și deschise repede ușa casei de dormit. Abia o deschise, și se și trase ca fără de voea sa înderept. Patul era în disordine, saltău pe padimentu preste un cadavru, din care nu se vedea decât o mână palidă muțată într'unu lacu de sange. Cănele încă intră și începu un urlet și mai jalnic. Patul se vedea de pe scândurile descleite, că a fost trasu cu puterea dela pārete. Jos mai era un feru, cu care se vedea, că a fost făcută gaura din pārete.

Unchiașul Bernardo le zări acestea tōte cu o singură privire.

„L'au jefuit!” murmură elu. „Bani i-au adus mōrtea!”

Se apropiă de saltea și o ridică ceva la o parte. Sângerosul cadavru zăcea pe spate. Cămașa îi era ruptă și arăta rane adânci. Sermana jertfă se vedea, că a suferit chinuri grozave: gura îi era căscată, era în ochii încă deschiși a rămasu tipărită grōza.

„Mortu sermanul!” esclamă unchiașul Bernardo. „Dumnezeu să-i ierte pēcatele!” adause lăsându saltău erași preste înspălmîntătoare privesc, de care tinērul protocolist, care a venit cu judele, ca să serie procesul verbalu, într'atāta s'a îngrozit, de a leșinat.

¹⁾ Părți alese din Istoria Transilvaniei v. I. pag. 150.

Bernardo a ieșit afară, a tras zăvorul ușii, a legat cănele și apoi a plecat spre Ierețu, ca să anunțe poliției această veste.

IV

Din spusele martorilor și din cercetarea la fața locului s'au făcut următoarele concluziuni: Reposatul trebuia să aibă o sumă bunișoră de bani. Asta reieșia din repetitele schimbări de vorbe între tată și fiul său Iosif, pentru ca să-l înlocuească la miliție cu un om plătit. Tinērul spunea ori și cui, că tatăl său are bani, să-l scōtă din cătănie, dară bătrānul tăgăduia.

La întrebarea, că unde ar fi fost ascuși banii, răspundea gaura săpată în pārete, despre care nu putea să aibă scire fără numai fiul celui repostat.

Cuțitul sângerosu, cu care fără îndoială s'a sevărsit crima, era alu lui Iosif. Acesta a mărturisit o faurulu, care i-l'a vîndut cu câteva zile înainte de a fi înrolat.

Scrisōrea, ce sosi din Sevilla, cuprindea scirea despre desertarea lui Iosif. Er nisce păstori adeverați, că pe la sfințitul sōreli din aceea-și și elu s'a aflat prin apropiere: ei l'au hrănit cu pāne și cu apă, după ce le spuse, că n'a mîncat nimica în ziua aceea.

S'a mai găsit și o maramă plină de sange, aruncată între tufe, și femeea, care spāla rufele bătrānului, pe cum și pe ale fiului, a recunoscut-o, că era a lui Iosif.

S'a dovedit mai departe, că afară de bani nu s'a răpic din casă decât încă un rîndu de vesminte păstoresci, pe cari le purta Iosif.

Într'acestu chipu judecatoria făcu concluziunea, că Iosif e ucigașul tatălui său. Glasul poporului era un blăstēm înfiorătoriu asupra denaturatului fiu, și cu grōză arătau omeni cu degetul spre pārasita colbă, locul, unde s'a sevărsit înfricoșata crimă. Pe ușa ei au lipit o cruce neagră, și căsuța a rămasu pustie și tăcută. Coperișul a cădut înăuntru, olivul s'a uscat, păreții se dărmau mereu. Era ca și cum turbatul vint alu pustiei africane s'ar fi făcutu stăpānul colibei: în nopți furtunose intra în locașul crimei și scotea de acolo glasuri atāt de îngrozitoare, de opriau rēsufarea păstorilor, cari treceau pe acolo. Numai ucigașul nu se găsia.

A fost trecut o vreme dela omorului din „ospetăria deșertului”, cându sosi în curtea unui țeranu, de pe lângă partea resăritenă a munților Ronda, nu departe de orașul Coin, un bărbat slăbitu, și palid, de pārea ieșit din mormintu. Țeranului și omenilor lui li-se făcu milă de elu, și-lu întimpină cu vorbe prietinesci întrebându-l, că ce l'a adus la starea aceea amărită. Elu le povesti, că a fost totu păstoriu de capre, până l'au asentat și înrolat, dar a trebuit să fugă de acolo, căci nu pōte trăi decât în aerul curat al munților. Din întimplare țeranul chiar avea trebunță de un păstoriu la capre. Astfelu i-a dat în grije o mare turmă. Păstoriul porni cu ea afund în munți, unde trăia liniștit și ascunsu ca și olivii și stejarii, cari afară de capre erau singurii lui prietini.

Într'aceea-și vreme plecă și o nae din portul dela Gibraltar spre America și anume spre Lima. Pe podul năii umbla în sus și în jos neliniștit un tinēru îmbrăcat în costum de Nanking, cu o pēlărie lată trasă pe ochi, de pe care atrna pe spate o peteă neagră de mētasă. Fața lui esprima foarte bine violența și mintea ușoră. Elu se numia Don

¹⁾ Melchisedec, op. c. pag. 77.

²⁾ Ad eam rursum ruditate delapsi sunt, ut qui legere, scribere vel fidei mysteria promere de memoria noverit, vix repertus sit aliquis. Nilles Symb. I. p. 143.

³⁾ Id. ibidem.

⁴⁾ Scholae apud Valachos in pagis et oppidis nullae. Id. ibid. pag. 145.

⁵⁾ Ad sacerdotii dignitatem praevis nullo examine ii, qui nec orationem dominicam, nec sacramentorum numerum, nec catecheses christianae doctrinam callent, libero gradu scandunt; empto muneribus episcopo, ut in presbyteros ordinentur. Id. ibid. pag. 151.

Vittorio Guerra. Se vorbia pe nae, că el merge la Lima, ca să moștenască o avere însemnată dela o rudă. Din această pricină căpitanul pe cum și călătorii îl tractau cu totă cuviința. Ei nu sciau, că acela, căruia îi dau atâta cinste și pe care-l aședă în fruntea mesei, e o calfă de barbier, un soldat care și-a călcat jurământul, în sfârșit un ucigașu criminal. Căci nu e altul acestu Don Vittorio Guerra decât Ioanū Luis, ucigătorul lui Basilio. Printr'unu Evreu și-a câștigat scrisori false, cu cari se putea înfățișa, și cu galbinii furați vesminte scumpe. Elu se ducea în America, ca să-și cerce norocul.

Ajunsu la Lima încercă multe, dar nimica nu-i reușia, căci îi lipsiau cunoștințele de lipsă. Numai în jocu îl ajuta norocul, căci tâlhăria o scia cu desevărsire. Acesta însă nu-i îndestulia îngâmfarea. Pe lângă aceea viața strălucită, carea o ducea, cerea cheltueli, și banii se împuținau. Așa se hotărî, să se facă militariu. Curajū avea, mai cu samă spre a-și implini pofta de a străluci, de a face parte din înalta societate.

Chiaru pe atunci s'a iscatu în Peru războiul dintre coloniile spaniole și indigeni, care se sfârși cu lupta dela Ayacuho. Ayacuho în limba indianilor însemnă „câmpul morții“. Aci s'a mai întimplat o luptă decisivă sub Carolū III, cându indianul Tapac-Amaro a ridicat stegul împotriva spaniolilor. Pe atunci însă bravul generalū Don Iose Lavalle l-a umilit. Nu așa s'a întimplat însă acum la același Ayacuho. Oștea spaniolilor la 1824 a rămasu apröpe întrögă pe câmpul de luptă.

Numitulū Vittorio s'a prezentatū într'o di la comanda spaniolă, unde a fostu și înscrisu în numărulū bărbaților militari. În scurtă vreme a înaintatū din cadetū locotenentū și s'a distinsu cu ori ce ocaziune prin istețime și curajū. Elū pricepu a-și câștiga iubirea tuturorū ofițerilorū dela regimentulū

său și mai cu samă a sciatu să ajungă în grația unui colonelū, bărbatū plin de merite și forțe poporalū în Lima. Acesta era căsătoritū cu o femeie forțe bogată și avea o dragălașe familie, doi fii și o fată. Băieții erau mai mici și îi instrua preotulū regimentulū, pe care colonelulū îl iubia și stima forțe multū pentru vtrtuțile lui preoțesci, pentru caracterulū lui blândū și pentru vasterile lui cunoștințe.

(Va urmă.)

Bibliografie.

Chiaru acum a apărutū de sub tipariū și se află de vânzare la **tipografia seminarială**

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalulū grecescu și îndreptată în modū însemnatū. Formatu 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariū frumosu în **negru și roșu**. — Prețulū nelegatū fl. 2.80, era legatū în piele tare fl. 3.80. ¹⁾

Totū acolo se mai află:

Tricidū, crudo fl. 6.50, legatū în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologeriū, crudo fl. 2.80, legatū în piele fl. 3.80.

Apostoleriū, folio, crudo fl. 4.40, legatū în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

A apărutū de sub tipariū **Ocolchulū celū micu** edit. III. Blașiū 1892 și se află de vânzare la tipografia seminarială nelegatū cu prețulū de 80 cr. v. a., legatū cu călcăiū de pânză cu 95 cr. v. a. Legatū dimpreună cu **Pentecostariulū** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Cestiuni din dreptulū și istoria bisericei românești unite, studiū apologeticū din incidentulū investiturulū „Gazetel Transilvaniei“ și dlul Nic. Densușanū asupra Mitropolitulū Vancea și a bisericei unite. Partea I. Opulū constă din 17 cöle=272 pagine formatū octavū, prețulū trimisū franco 80 cr. și se pöte procura dela tipografia seminarială.

¹⁾ În Nr. 12 din eröre s'a tipăritū prețulū. fl. 2.50 și 3.50.

Liturgierilū, crudo 2 fl. 20 cr., legatū în piele 3 fl. 20 cr.

Testamentulū și Literelē fundatiōnale ale fericitulū Archiepiscopū și Mitropolitū gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașū **Dr. Ioanū Vancea de Buteasa.** Blașiū 1892. Tipografia Seminariulū gr. cat. din Blașiū. Se află de vânzare la Administrația „Uniriū“. Prețulū: 10 cr., cu partū postalū 15 cr.

Editorū și redactorū răspundătorū:

Dr. Victorū Szmigelski.

164 vh. szám.
1894.

(12) 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bíróság 42 és 2189 számú végzése által szancsali Ruzsán Nikuláe mint Varga Lajosné engedményese javára türi Fogarasy György és társa ellen 505 frt 25 kr. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás fogantatására alkalmával bíróság lefoglalt és 720 frt — krra becsült: 2 ökör, 3 kanca és 1 paripa ló, 2 ökörszekér, 1 vaseke, és 1 garnitúra cséplőgépből álló ingóságok 505 frt 25 kr. tőke, 11 frt 55 kr. megállapított eddigi, 3 frt 60 kr. jelen hirdményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járás-bíróság 832/p. 894 sz. kiküldést rendelő végzése folytán Türben alperes lakásán leendő eszközésére 1894-ik év Május hó 2-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsárou alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1894-ik évi aprilis hó 15-ik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscintă pre
Veneratulū Clerū greco-catolicū,

că precum și până acum iașu asupra-mi gătirea de
iconostase, amvöne, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelorū,
în ce privesce lucrulū de mäsariū și de sculptorū, de colorare
respective de marmorisare și de provedere cu icöne sante,
dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului,
precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericelē
greco-catolice aū câștigatū recunoscere deosebită,
si töte mă îndreptățescū la sperarea, că
Veneratulū Clerū mă va împärtăși ocașional-
minte de prețuita-i încredere. Silința mea
sē va îndreptă totū-deauna într'acolo, că și
de aci înainte se meritū renumele celū bunū,
care mi-lam câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispărändū departările, prin acösta
capacitatea de concurență mi-sa mărütū.

Rogându-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. biserice.

(6) 11—52

**Turnătoria de clopote și de metale a lui
ANTONIU NOVOTNY**

în

Timișoara-Fabrică

(2) 8—26

se recomandă spre pregătirea clopotelorū nouē, precum la
preturizarea clopotelorū stricate, mai departe spre facerea
de clopoțiri întregi armonioșe,
pe lângă garanță pe mai mulți
ani, în fiesce care mărime pro-
vėdute cu ajustări de ferū bā-
tutū construite spre a întörce
clopoțele cu ușurință în ori ce
parte, îndată ce suntū bātute
de o lature, prin ceea ce suntū
māntuite de a se strica.

Cu deosebire recomandă de
elū inventatele și de mai multe
ori premiatele

Clopote patentate găurite,

cari aū unū tonū mai intensivū,
mai limpede, mai plăcutū și cu vibrare mai voluminosă
decătū clopoțele turnate după sistemulū vechiū, **cātu unu
clopotu patentatu de 300 kg. este egalū în tonu cu
unul de 400 kg.** turnatū după sistemulū vechiū.

Mai departe se recomandă spre facerea de **scaune
de fier bātute de sine stătătore**, spre **predajstarea
clopotelorū betrane cu coröne de ferū bātutū** ca și spre
turnare de clopote **pentru orolöge și de töce din metalu.**
Clopote în greutate de 300 kg. și mai josū se află tot-
deuna în magazinū.

Prețurile ilustrate se trimittū gratis și franco.

Colecta pentru gimnaziul din Blăși.

Suma din anul 14. fl. 14644.75

Din *diecesă Lugozului* s'a colectat:

10. Din *districtul Jiului* pe l. Nr 138 (Continuare) dela:

Anuța Maier	—10
Maria Balie	—10
Flóre Bercu	—10
Ioana Peană	—10
Ioan Balie	—10
Ioniță Ittu	—10
Ioan Păcală	—10
Ioan Andrei	—10
Ioan Brebeș	—10
Matei Dregheci	—10
George Radu	—10
Ioan Todoran	—10
Mitu Muntean	—10
Ioan Vlaic	—10
Ioan Gruia	—10
Ioan Radu	—10
Mihai Mihaiasă	—10
Ioan Mihaiasă	—10
Ștefan Stroia	—10
Andrei Stroia	—10
Balaz Bercu	—10
Bonea Mihaiasă	—10
Dumitru Trandafir	—10
Solomon Todoran	—10
Lițe Todoran	—10
Petru Bardău	—10
Petru Dregheci Șerban	—40
Ioanițe Popescu	—10
Nicolae Perzian sen.	—10
Ioan Stroia	—10
Ioanitu Balie Vlaic	—10
Todor Dusa	—10
Ioan Sabău	—10
Balie Ittu	—10
Ioan Ciologa	—10
Ioan Vinerean	—10
George Sabău	—20
Petru lui Balaz	—10
Todor Codrea	—10
Ioan lui Frenț	—10
Maria Dusa	—10
Maria lui Ioan Iasov	—10
Petru Vlaic	—10
N. N.	—30
Petru Burbec preot	1.—
Silviu H. Simonetti	1.—
Nicolai Burbec	—50
Ioan Soi	—50
Ioan Nițari	—50
Petru Burbec	—10
Petru Helgi	—10
Ioan Mitu	—10
Dumitru Andrei	—20
Dumitru Burbec	—20
Dumitru Sfnu	—10
Dumitru Lieu	—10
Georgiu Nițari	—10
George Pădure	—10
Petru Mitu	—10
Gavril Burbec	—10
George Musotea	—10
Dumitru Nițari	—10
Ioan Vule	—10
Ferencz Béresi	—50
Ioan Burbec	—20
Dumitru Lupu	—10
Dan Rădoi	—20
Todea Georgiță	—10
Ioan Nițari	—10
Maria Burbec	—20
Ștefan Radic preot	5.—
Vasiliu Ianza pretore	10.—
Marcu Moldovan	1.—
Nicolai Cădea	1.—
Basilu Socol	—50
Ioan Oprea	2.—
Tomuș George	—50
Ioan Jurca	—30
Gavril Maguț	—25
Iosif Mălai	—20
Flóra Pop	—20
Floca Petru	—20
Eduard Demeter	—20 fl. 48.95

11. Din *districtul Bogșei mont.* s'a colectat pe l. Nr 129 dela:

Mihai Gianu protop.	5.—
Ion Budințan	5.—
Ioan Marcu	1.—
Dr. Aurel Oprea	3.—
Basilu Nemoian	1.—
Németh, Steiner & Comp.	5.—
Wilhelm Weisz	2.—
Marcus Weisz	2.—
Mihai Tanapoc	5.—
Dr. Petru Borlovan	2.—
Nicolai Vulpe	1.—
Vasiliu Tăran	1.—
Nicolae Popescu	1.—
Iosif Miclău inv.	1.—
Alexandru Diaconovics Codrean	—50
Ioan Durain	—20
V. Georgicoi	1.—
Trifon Babeș	—50
Ion Bălan	—50
Romul Ancușă	—50
Vasiliu Bogdan	—30
Ioan Velcelean	1.—
S. Staitis	1.—
Ioan Bock	—50
Mihail Velcelean	1.—
Ioan Roșu	—50
Ioan Bosica	1.—
Iosif Popoviciu	1.— fl. 44.50
12. Din <i>districtul Varadiei</i> pe l. Nr. 130 s'a colectat dela:	
Victor Poruț preot	fl. 2.—
Iosif Șegescu inv.	—50
Cor. Scrimbeș preot	2.—
Bis. gr. cat. din Comorise	—50
Bis. gr. cat. Mercina	1.—
Efrem Mioc	—50
Vic. Popoviciu preot	2.—
Adam Botoș preot	3.—
Georgiu Béres coop.	2.—
Bis. gr. cat. Latuș	1.—
Traian Laticu	—30
Bis. gr. cat. Clodia	1.—
Ilie Cuterca preot	2.—
Iosif Petean preot	1.—
Școala gr. cat. Surduc	1.— fl. 19.80
13. Din <i>districtul Huniadoriei</i> s'a colectat pe l. Nr 131 dela:	
Ioan Pop	fl. 3.—
George Pop	1.—
Nicolai Firin	1.—
Nicolai Pana	—50
George Albu	—50
George Nicola inv.	1.—
Georgiu Oprea preot	1.—
Simeon Chirca	1.—
Dima Alexandru	1.—
Vlad Ioan	—50
Violela Nicolai	1.—
Begeș Georgiu	1.—
Pană Nicolai	—50
George Miklós	1.—
Alexandru Németh	—50
Muntean Ion	—50
Mihail Rimbaș iun.	1.—
Laurențiu Berzan	1.—
S. Borha	1.—
Nicolai Dima	1.—
Alexandru Dima	—50
George Dănilă	1.—
Alexandru Murășan	1.—
Petru Moisin iun.	1.—
Antoni Hurezan	1.—
Nicolai Stoichită sen.	1.—
Nicolai Raț	1.—
Tit Turdășan	—50
Alexandru Dima iun	1.—
Nicolai Albu	—50
Teodor Ionașcu preot	1.—
Ioan Popescu	—20
Manea Chindrea	—50
Pătruț Bullean	—50
Nicolai Bullean	—20
Ioan Andreș	—20
Simeon Chindrea	—20
Petru Pap	—20
Ianeș Popescu	—40
Maria Bullean	—20
Ioan Bullean	—20
Alex. Muntean inv.	1.—

Bis. gr. cat. din Vețel	1.50
Bratie Petru I. Ioan	—20
Balint Iosif	—10
Bratie Rusalin	—10
Datca Petru	—10
Popa Aron	—10
Zaslotti George	—10
Steier Sepi	—10
Iosif Pascu	—20
Serafim Olariu preot gr. or.	—20
Ioan Cioran inv.	—30
Augustin Degan inv.	1.—
Bis. gr. cat. din Casuiu	1.—
Comuna bis. gr. cat. din Bacia	1.—
Petru Pop preot	1.— fl. 39.30
14. Din <i>districtul Babolnei</i> s'a colectat pe l. Nr 132 dela:	
Augustin Blășan preot fl.	5.—
Sabin Piso protop. or.	2.—
Alimpiu Oprea cap. or.	1.—
Mogoșan Nicolai	—50
Cazan Petru	—50
Vințan Simeon	—30
Max. Ambrus	—50
Mogoș Iosif	—10
Deak Simon	1.—
Lager Iózsef	—50
Mutoiu Avram	—20
Topor Floria	—15
Ormingian Ioan	—50
Mogoșan Petru	—40
Mogoșan Raveca	—50
Trestian George	—50
Lager Floris	—50
Andrei Glodean	—50
Elena Florea	—50
Tatter Ignatz	—50
Fleck Ferencz	—50
Tarpai Mózes	—20
Wach Ignacz	—50
Alexandru Cotosi	1.—
Bruck István	—30
Szegesváry Agátha	—60
Basilu Colosi	1.—
Iosif Iancu	—50
Iosif Varmajan	—50
Dănilă Colosi	1.—
Gergei Andrei	1.—
Ștefan Toma	—10
Șerban Ilie	1.—
Veress Ede	—40
Naprugyán Gábor	—40
Ignatz Miklós	1.—
Pinta N.	—50
Mihnak	—20
Hubanek Iózsef	—50
Grünwald Lörincz	—20
Lager Ernő	—50
Elisabeth Gipenhun	—30
Bruck Iózsef	—50
Berzejan Iosif	—20
Stark Adam	—20
Haber Ferencz	—20
Krippendorfer Fried.	—30
Schlett Ferencz	—50
Spizel Iózsef	—50
Dumitru Popoviciu	—50
Vraciu Pavel	—20
Alexiu Pascu	1.—
Teofil Holerga	—20
Georgiu Varodi	—20
Mogoș Ioan	—50
Biriș Pătruț	—50
Câmpean Dumitru	—50
Todoran Ioan	1.—
Drechsler Ferencz	—40
Molse Furdui	—40
Petru A. Mihuț preot gr. or.	1.—
Vasile Pipoș	1.—
William Bach	1.—
Szegesvári Ferencz sen.	—20
Irinie Petru	1.—
Voian Petru	—40
Kankó Lajos	—50
Adela Iovan	—20
Brașovian Ferencz iun.	1.—
Sabin I. Piso	1.—
Niderhofer Károly	—40
Altman Iózsef	—20

Repiczki Ferencz . . .	—40	
Szegesvári Ferencz iun. „	—40	
X. Y.	—40	
Mogoșan George . . .	—50	
Pétruț Taub	—40	
Adolfina Blașan . . .	1.—	
Drosida Blașan . . .	—10	
Petru Vințan	—20	
Hellmuth Ignác . . .	1.—	
Bis. gr. cat. din Să-		
cărîmb	5.—	
Fondul district Ba-		
bolnei	3.—	
Ioachim Crișan . . .	—50	
Erimia Necșa	—20	
Boianț Nicolae . . .	—20	
Bența Nicolae	—10	
Filip Filipescu . . .	—10 fl.	56.90
Din <i>Gioagiul inf.</i> tot pe l. Nr		
132 dela :		
Georgiū Papp preot fl.	2.—	
Bis. gr. cat. <i>Gioagiū</i> „	3.—	
Rafael David	—10	
Ferencz Samu	—10	
Boilă Dănilă	—30	
Daniil Pop	—50	
Solomon Elias	—30	
Pucril Ioan	—20	
Herzlinger	—30	
Erdélyi Gyula	—50	
Felter Herman	—20	
Weinberger	—20	
Salamon Ferencz . . .	—20	
Leopold Kaufman . . .	—20	
Salamon Leopold . . .	—50	
Ilieș Ioan	—20	
Urbach Iózsef	—20	
Avram Cizmaș	—20	
Oancea Dumitru . . .	—10	
Oncea Nicolae	—10	
Buduman Ioan	—20	
Fistiș Todor	—20	
Andreiū Toma	—10	
Luca Botea	—25	
Safta Persec	—10	
Rus Nicolae	—10	
Rosengarten Armin . .	—20	
Kercsedî K.	—20	
Mahler David	—10	
Lup Ispas	—10	
Lup Ioan	—20	
Pojoni Gligor	—10 fl.	11.25
15. Din districtul <i>Ulpiei Traiane</i>		
s'a colectat prin protopopul		
din <i>Grădiște</i> dela :		
Pop Avei Bociat protop.		
în <i>Grădiște</i> fl.	15.—	
Claudina P. Bociat		
protopopésă	5.—	
Nicolaū Trimbitoniū		
învătătoriū	5.—	
Fondul scolast.	10.—	
Institutul de credit		
„ <i>Ulpiana</i> “	10.—	
Din bucate dela popor „	4.50	
Poporul în oferte banale „	—36	
Simon Hermann comerc. „	1.—	
Simon Adolf comerc. „	1.—	
Brazovay Zoltán not. „	—50	
Samoil Bercovits . . .	—50	
Barabás Iános resp.		
finanț.	—50	
Szonda Zachariás . . .	—50	
Cossa bisericescă . . .	1.—	
Iovan Todor econom „	—20	
George Radulis	—10	
Lăscuț Opronî	—10	
Ión Zgircea	—10	
Adam Zgirciu	—10	
Simeon Teboni	—10	
Cassa bis. Brazova . . .	1.—	
Csizér Ferencadj. not. „	—50 fl.	57.06
Din comuna <i>Ostrov</i> dela :		
Carol Schmidt Stoica		
preot fl.	10.—	
Beniamin Densușan		
învēt.	2.—	
Ioan Lăpădatoniū . . .	1.—	
Mihaiū Gruțiōniū . . .	—40	
Max. Bercoviciū	—30	
Fondul școlei	2.20	
Solomon Bercovici . . .	—20	

Armie Lăpădatoniū . . .	—20	
Francisc Sárközy . . .	—20	
Belân Bojin	—20	
Dumu Dumulescu . . .	—20	
Ianes Moisescu	—20	
Lăpădat Lăpădatoniū „	—20	
Ianes Bojin	—20	
Stefan Brail	—10	
Dela 5 economi	—10	
Din bucate astrinse . .	7.30 fl.	25.—
Din <i>Glopotiva</i> dela :		
Andreiū Ionaș preot . fl.	5.—	
Nicolaū Câmpăan inv. „	5.—	
Cassa școlei	5.—	
Petru Iona comerciant „	1.—	
Visanti Draghić	—50	
Petru Petruc	—50 fl.	17.—
Din <i>Bouțariul sup.</i> dela :		
Andreiū P. Bociat preot fl.	1.—	
Demetriū Maniuți . . .	—50	
Colectă dela popor . . .	—30 fl.	1.80
Din <i>Pescena</i> dela :		
Alesandru Rimbaș not. fl.	5.—	
Samson Popa preot . . .	1.—	
Cassa bisericescă . . .	2.—	
Toma Ieș	1.—	
Ianes Pocai	—20	
Ianes Pasconiū	—20	
Ioan Gărbaciū	—20	
Mihaiū Bojin	—10	
Alimpiū Miclăușoni . . .	—10	
Mănase Udroni	—10	
Dănilă Giurconi	—10	
Moise Miclăușoni	—10 fl.	10.10
Din <i>Pescenița</i> dela :		
Cassa bisericescă . . . fl.	1.—	
Ioan Vervoni	—10	
Dela 4 poporenî	—18 fl.	1.28
Din <i>Bucova</i> dela :		
Iostin Țerean adm. par. fl.	2.— fl.	2.—
Din <i>Zaicani</i> dela :		
Manase Pop preot . fl.	1.—	
Carol Pasca decențe „	1.— fl.	2.—
Din <i>Ostrov</i> dela :		
Mihaiū Iubaș preot . fl.	5.— fl.	5.—
Din <i>Valea-Delși</i> dela :		
Mihaiū Pop preot . fl.	3.—	
Adam Mateiū învēt. „	1.— fl.	4.—
Din <i>Bouțariul inf.</i> dela :		
Romul Raca preot . fl.	5.—	
Cassa bisericescă . . .	5.—	
Cassa școlei	5.—	
Zacheiū Maciovan . . .	1.—	
N. N.	—20	
Eliseū Raca	—20	
Ana Raca	—20	
Simion Simulescu . . .	—20	
Martin Raca	—20	
George Veran	—20	
Ioan Obresan	—20	
Domnesiu Raca	—20	
George Raca	—10	
Pannițiū Raca	—10	
Nesia Raca	—10	
Petru Silvășan	—10	
Catarina Silvășan . . .	—10	
George Silvășan	—05	
Ioan Aglicer	—01 fl.	18.20
Din <i>Riu de mori</i> dela :		
Ioan Bemat preot . fl.	3.—	
Augustin P. Bocat inv. „	1.— fl.	4.—
Din <i>Păucinesci</i> dela :		
Nicolaū P. Țerean preot fl.	2.—	
Stefan Țarină inv. . . .	2.— fl.	4.—
<i>Remus Aglicer</i> din <i>Bouțariul</i>		
infer. trimite prin protopopul		
<i>Ulpiei Traiane</i> . . . fl.	2.— fl.	2.—
„ <i>Lugoșana</i> “ institut de cred		
și econ. în <i>Lugoș</i> . fl.	20.— fl.	20.—
<i>Tit Procopian</i> prof. în		
Tecuci lei	5.— fl.	2.40
<i>Teodor Pop Birlea</i> a colectat		
pe l. Nr 238 dela :		
Ioan Barb fl.	5.—	
Vasilie David par. or. „	5.—	
Teodor P. Birlea	5.—	
Macaveiū Cutean inv.		
gr. or.	1.—	
Teodor Mamaigă econ. „	1.—	
Iosif Negru primar . . .	1.—	
Ioan Bucur	1.—	
Sofia Negru	1.— fl.	20.—

<i>Alesandru Costea</i> protopopul		
Oarței a colectat dela :		
Alesandru Costea . . fl.	5.—	
Ioan Marc preot	2.—	
Mihaiū Pop preot . . .	2.—	
Vasiliū Valda preot . . .	1.—	
Teodor Bohățel preot „	1.—	
Georgiū Pop preot . . . fl.	1.— fl.	12.—
<i>George Suta</i> par. în Kis-		
Majtény a colectat dela urmă-		
toriū :		
George Suta par. . . fl.	5.—	
Dumitru Maior inv. . . .	—50	
Poporul gr. cat. din		
Moftin fl.	4.— fl.	9.50
<i>Ioan Christian</i> protop. de		
Leta-mare a colectat pe l. Nr		
110 dela :		
Ioan Christian fl.	5.—	
Vasiliū Nyéky preot „	2.—	
Gregoriū Bortan fl.	5.— fl.	12.—
<i>Aureliū Orian</i> preot gr. cat.		
în Csizér a colectat dela :		
Aureliū Orian fl.	1.—	
Bis. gr. cat. Csizér „	1.— fl.	2.—
<i>Zaharie Bran</i> vprot. Biel a		
colectat :		
1. Din <i>Sâncelū</i> pe l. Nr 294 dela :		
Zaharie Brao fl.	10.—	
Teodor Pănașcan inv. „	1.—	
Georgiū Anușca	1.—	
Bis. gr. cat.	2.—	
Simion Comanicî	—40	
Teodor Bărbat	—20	
Ștefan Frățilă	—10	
Gligor Ciugudean	—10	
Macavciū Frățilă	—20	
Dumitru Bărbat	—10	
Onu Grama	—50	
Ioan Oniga	—33	
Tit Oniga	—33	
Lucreția Oniga	—34	
Colecta în naturale „	3.— fl.	19.60
2. Din <i>Pănade</i> pe l. Nr 277 dela :		
Ioan Săbăduș fl.	1.50	
Bis. gr. cat.	5.—	
Georgiū Boldiș	—30	
Ioan Frățilă	—20	
Iacob Stupariū	—20	
Poșa Chirilă	—34	
Alexa Marton	—08	
Onu Groze	—20	
Ioan Chimpean fl.	—10 fl.	7.92
3. Din <i>Bia</i> pe l. Nr 279 dela :		
Bis. gr. cat. fl.	5.—	
Ioan Horșa	1.—	
Gavrilă Todoran	1.—	
George German	1.—	
Axente Burza	—50	
Ioan Dulea	—50	
Onu Dulea	—50	
Onisie Dancu	—50	
George Căpălnean l. Ion „	—50	
George Groza	—50	
Aron Căpălnean	—50	
George Căpălnean l. O. „	—50	
George Hancaș	—20	
George Dancu	—20	
Georgiū Cristea	—25	
Din comună colectați „	4.16 fl.	16.81
4. Din <i>Sânbenedic</i> pe l. Nr 281		
dela :		
George Popa fl.	—20	
George Raț	—20	
Gerasim Botezan l. Gl. „	—20	
Naftanailă Oancea	—05	
Ioan Spinean	—05	
Ioan Lazar	—05	
Isailă Pop	—10	
G. Chetan adm. par. „	—30	
Dela mai mulți în		
naturale fl.	—45 fl.	1.55
5. Din <i>Valea Sasului</i> pe l. Nr		
282 dela :		
Vas. Smigelschi preot fl.	3.—	
Emanuil Andrea	1.—	
Ștefan Oltean cur.		
prim.	—50	
Ioan Nemeș	—30	
Moise Ioan	1.— fl.	5.80
Suma fl.		15148.47